

CZU: 81`25`276.6:[003.83:34]

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.6583924>

ASPECTE ALE TRADUCERII ȘI LOCALIZĂRII ABREVIERILOR LIMBAJULUI COMUNITAR

Victoria POPA

Universitatea de Stat din Moldova

În articol sunt abordate aspectele generale care vizează procesul de traducere a abrevierilor utilizate în textul dreptului comunitar. În acest sens, se precizează modalitățile de interpretare a traducerii cu aplicare la textul specializat al domeniului dreptului comunitar, avându-se în vedere și localizarea ca strategie generală ce ghidează traducătorul în procesul de transmitere a informației din limba-sursă în limba-țintă, luând în considerare particularitățile culturale ale celei din urmă. Mai mult, localizarea este văzută ca „extindere” a limitelor activității de traducere ca atare și vizează plasarea și adaptarea într-un anumit context cultural, într-o anumită limbă-țintă, a textului produs în limba-sursă. În cadrul restrâns al teoriei traducerii localizarea este văzută ca o tehnică ce se orientează către receptorul de text în limba-țintă și presupune adaptarea textului la necesitățile lui comunicative și de consumator al informației. Pentru a ilustra respectivele postulate generale, am făcut apel la relaționările dintre noțiuni și abrevierile depistate, utilizând corpusul de abrevieri excerptate din variate acte aparținând limbajului dreptului comunitar în general, dar și acte care privesc integrarea Republicii Moldova în Uniunea Europeană.

Cuvinte-cheie: limbajul dreptului comunitar, abreviere, siglă, acronim, traducere, localizare.

TRANSLATION AND LOCALISATION ASPECTS OF COMMUNITY LANGUAGE ABBREVIATIONS

This article aims to address the general issues concerning the process of translating abbreviations used in the text of Community law. In this regard, the modalities of interpretation of translation in relation to a specialized text from the field of Community law are clarified, taking into account localization as a general strategy that guides the translator in the process of transmitting information from the source language to the target language, taking into account the cultural characteristics of the latter. Furthermore, localization is considered as an “expansion” of the boundaries of translation activity as such and is aimed at placement and adaptation in a certain cultural context, in a certain language of the translation of the text produced in the source language. Within the narrow framework of translation theory, localization is seen as a method focused on the recipient of the text in the target language and includes the adaptation of the text to its communicative and informational consumption. In order to illustrate these general postulates, we appealed to the relationships between notions and abbreviations found, using the corpus of abbreviations extracted from various acts belonging to the language of Community law in general, but also from acts concerning the integration of Moldova in the European Union.

Keywords: the language of the *acquis communautaire*, abbreviation, logo, acronym, translation, localization.

Complexitatea și varietatea de limbi ale Uniunii Europene este o realitate care influențează în mod direct sau indirect întregi sectoare ale politicii ei. Gama acestora poate viza de la cele mai recente inițiative de încurajare a cetățenilor europeni să învețe mai multe limbi străine până la introducerea unor noi limbi oficiale odată cu aderarea noilor state membre. Pentru a asigura buna sa funcționare, un sistem de comunicare multilingv, ca cel al UE, trebuie să se sprijine pe contribuția lingviștilor profesioniști. Rolul principal al serviciilor lingvistice în diferitele instituții și organisme ale UE este de a promova și consolida comunicarea multilingvă în Europa și de a-i ajuta pe cetățenii Europei comune să înțeleagă activitățile și politicile în cauză. Uniunea adoptă legi care se aplică direct cetățenilor și societăților din statele membre. Astfel, devine necesară și imperioasă cerința ca cetățenii, la fel ca și instanțele naționale, să aibă acces la actele comunitare într-o limbă pe care o înțeleg, dar și să participe la construcția europeană și în propria limbă.

Activitatea de traducere a instituțiilor UE sporește gradul ei de deschidere, legitimitate și eficiență. Sarcinile lor exacte și metodele de lucru variază în funcție de rolul fiecărei instituții. Atât cercetările în domeniu, cât și realizările de practică profesională, ne permit să afirmăm că o bună traducere trebuie să exprime conținutul textului-sursă, să păstreze stilul acestuia și să conțină formele de exprimare pe care le utilizează locutorii nativi ai limbii-țintă. Dacă traducătorul a reușit să transmită aceste nuanțe în textul-țintă utilizând o limbă corectă din punct de vedere gramatical, semantic și stilistic, putem aprecia traducerea ca fiind calitativă.

Traducerea este înțeleasă în sens larg drept interpretarea semnificației unui text într-o limbă (limba-sursă / limba originală) și producerea unui text cu semnificație și efect echivalent asupra unui vorbitor de o altă

limbă și cultură (limbă-țintă). Jean-René Ladmiraal definește traducerea ca „o activitate umană universală necesară în toate timpurile și în toate părțile globului” [1, p.28], scopul ei fiind dispensarea de citirea textului original. Traducerea apare astfel ca o modalitate de comunicare pe care oamenii o practică pentru viața de zi cu zi și pentru schimbul intercultural. Altfel spus, aceasta reprezintă un mijloc de acces la informațiile dintr-o limbă străină. Dar activitatea de traducere poate fi observată, de asemenea, în aceeași limbă ori de câte ori explicăm, rezumăm sau parafrazăm ceva. Prin extensie, „traducere” se referă, de asemenea, la „exprimare”, „interpretare”. Traducerea presupune în mod inevitabil interpretarea. Traducătorul este, metaforic vorbind, una dintre măștile pe care autorul unui text le poate purta. Un mare cercetător al traducerii, Georges Mounin, afirmă: „La traduction consiste à produire dans la langue d'arrivée l'équivalent naturel le plus proche du message de la langue de départ, d'abord quant à la signification puis quant au style” (ro.: Traducerea constă în a produce, în limba-țintă, echivalentul natural cel mai apropiat de mesajul limbii originale, în primul rând în cea ce privește semnificația și apoi stilul – *trad. n.*) [2, p.12].

Cercetătorul Edmond Cary a propus o definiție relevantă: „Traducerea este o operație care urmărește să stabilească echivalențe între două texte exprimate în diferite limbi, aceste echivalențe fiind întotdeauna și în mod necesar dependente de natura celor două texte, de destinația lor, de relațiile dintre cultura celor două popoare, climatul lor moral, intelectual, emoțional, în funcție de toate contingențele specifice timpului și locului de plecare și de sosire” [3, p.28]. Mai larg, traducerea este văzută ca o profesiune *sui generis* care îl are în rolul central pe traducătorul ce se distinge prin abilitățile, competențele și cunoștințele sale. Aceasta presupune și eforturile celui care realizează procesul ca atare de a se elibera de textul original și de a evita interferențele lingvistice. Factorul local este unul de luat în considerare atunci când avem în vedere și traducerea care operează cu un limbaj juridic de specialitate, dar și cu traducerea în limbi diferite, care, în mod inerent, reprezintă mentalități, culturi și civilizații diferite. Chiar dacă se poate afirma că legile științifice guvernează formarea terminologiei de specialitate, a celei de drept inclusiv, se poate constata că localul intervine în sfera terminologică [4, p.644-645]; or, în traducerea textului specializat se conturează câteva aspecte suplimentare.

Standardizarea limbajelor specializate pe plan internațional impune folosirea unor reguli atât în limba-sursă, cât și în limba-țintă [5]. Deși standardizarea facilitează activitatea de traducere, fenomenul în cauză are și anumite dezavantaje legate de faptul că textul specializat este constituit preponderent din vocabular specific, o mai mică parte revenind elementelor din fondul lexical comun. În aceste condiții, traducătorul trebuie să țină seama de regulile morfologice, sintactice etc. proprii limbajului general fără a ignora importanța regulilor specifice limbajului specializat concret. Traducătorului îi revine misiunea de a rezolva probleme de conținut, stil, formă. El trebuie să cunoască bine limbile implicate în procesul de traducere, să poată stabili legătura dintre ele, să cunoască domeniul în care traduce, să identifice metodele de traducere, metodele de lucru cu terminologia și, fără îndoială, metodele informatice. Traducătorul nu este autorul conceptelor specializate, el se bazează pe munca sistematică efectuată de terminolog sau terminograf, chiar dacă uneori îi revine rolul de terminolog. De aici, legătura strânsă între ambele activități – cea de traducător și cea de terminolog.

Cercetătorii insistă că abordarea problemelor legate de traducerea textului juridic european presupune, întâi de toate, cunoștințe de bază în domeniul dreptului ca atare, căci traducerea juridică reprezintă o confruntare a diferitor ramuri ale dreptului, chiar dacă acestea din urmă fac parte din același sistem juridic (a se vedea, de ex., culegerea *Quelle formation pour le traducteur de l'an 2000?* Actes du Colloque International tenu à l'ESIT les 6, 7 et 8 juin 1996 [6], precum și F.Herbulot [7], J.-C. Gemar [8]). Atât juriștii, cât și traductologii subliniază că între diferite sisteme juridice există diferențe structurale, având drept consecință prezența unor noțiuni și concepte fără echivalente (de exemplu, *Common law, trust, equity* în engleză, *magistrature du parquet, huissier de justice, conseil de prud'hommes* în franceză). Diferențele în cauză constituie o problemă majoră pentru actul adecvat de traducere, necesitându-se competențe specifice pentru a efectua transferul realității juridice-sursă în realitatea juridică-țintă. Așa se explică existența opiniei răspândite printre specialiști despre intraductibilitatea unor termeni (de ex., Влахов, Флорин [9]) și justificarea lor pentru fenomenul împrumutului și al calculului semantic.

Chiar dacă presupunem că sistemele juridice ale statelor membre ale UE sunt armonizate în cea mai mare măsură și că traducerea textului dreptului comunitar nu pune, la nivel de comunitate europeană, problema diferențelor de sistem, totuși în sarcina traducătorului rămân alte provocări, cum ar fi transferul corect și complet al conținutului, păstrarea formei și stilului propriu pentru textul-sursă și, nu în ultimul rând, calitatea

traduceri în limba-țintă. Din acest punct de vedere, triada conținut/formă/calitate se reliefează drept o condiție obligatorie și indivizibilă în realizarea traducerilor juridice comunitare (a se vedea și L.Hometkovski [10, p.206-207]).

Pentru transferul corect al sensului juridic, traducătorul folosește, de obicei, sursele terminografice specializate bilingve și/sau plurilingve, precum și contextele de utilizare în vederea confirmării corectitudinii termenului ales. În cazul în care echivalentul respectiv lipsește în dicționare, se recurge la traducerea descriptivă (explicativă) sau se păstrează termenul în original [11]. Acest model este o soluție acceptată pentru traducerea textului juridic aparținând unui singur stat, însă dreptul transnațional reclamă și transfer de conținut, prin concepte și categorii care sunt caracteristice universului lingvistic din întreg spațiul comunitar, deoarece dreptul comunitar se fondează pe valori și principii comune pentru întreaga arie geopolitică. În această ordine de idei, este oportun să amintim că Paul Ricoeur a formulat chiar un principiu al „traductibilității universale”, ca o condiție *a priori* a comunicării intelectuale: „Traducerea este o stare de fapt, traductibilitatea este o stare de drept. (...) Ea [traducerea] presupune mai întâi existența unor traducători bilingvi, (...); apoi ea constă în căutarea celei mai bune adecvări cu puțință între resursele proprii limbii-gazdă și cele ale limbii de origine; în acest sens, nu merită să prețuim modelul orgolios al „spolierii egiptenilor” (...), ci, mai degrabă, modelul mai modest propus de von Humboldt, al înălțării propriei limbi la nivelul geniului limbii străine, mai ales atunci când este vorba de creații originale ce constituie o provocare pentru limba gazdă” (apud L.Hometkovski [10, p.8]).

În context, relevarea tehnicilor de traducere a textelor dreptului comunitar ca atare prin care se vizează decodarea și transpunerea abrevierilor în limba-țintă devine un imperativ. Tot aici avem în vedere și localizarea ca aspect inerent și integrat al activității de traducere, o suprastrategie, un termen-umbrelă prin care înțelegem o traducere orientată cultural spre limba /cultura-țintă, precum și asupra provocărilor pe care le generează traducerea și localizarea abrevierilor utilizate în textul comunitar și piedicile pe care le întâlnește traducătorul în procesul de transpunere, adaptare și interpretare a abrevierilor din limba-sursă în limba-țintă.

Fenomenul localizării este interpretat în lingvistică relativ recent și este pus în legătură deopotrivă cu câteva realități ale contemporaneității. Pe de o parte, este vorba despre relaționarea globalizare – internaționalizare – localizare și traducere [12]), ca aspecte ale situației și orientării unui element al realității către circulația globală, în (anume) țări străine sau regională ori chiar foarte restrânsă, limitată la o anumită țară sau comunitate (inclusiv lingvistică). Pe de altă parte, localizarea este concepută în raport cu dezvoltarea tehnologiilor computerizate și informaționale, referindu-se, într-un sens mai îngust, la adaptarea computerizată a diferitor pagini web, softuri informaționale sau jocuri video, documentație de produs etc., la fel ca și adaptarea sau orientarea către o anumită cultură a textelor care stau la baza acestor produse în care componenta tehnologică este esențială (a se vedea Bernal-Merino 2015 [13], Singh 2012 [14], Esserlink 2000 [15]).

Localizarea lingvistică are drept scop depășirea acelei „distanțe culturale” [14] dintre vorbitorii de limbi diferite care, totodată, sunt și reprezentanți ai culturilor diferite. Ea presupune un șir de elemente și formule de limbă, cum ar fi expresii idiomatice și frazeologisme, lexic marcat cultural, particularități stilistice ale limbii, forme ale unităților de măsură și datare, utilizarea simbolurilor și a paletelor de culori în concordanță cu situațiile contextuale, format specific de nume proprii și de numere de telefoane etc. Localizarea lingvistică cere, astfel, luarea în considerare și aplicarea în procesul de comunicare (prin traducere) a particularităților, obiceiurilor, preferințelor caracteristice reprezentanților unei culturi anume și se poziționează ca un termen generalizator pentru înglobarea activității de traducere ca atare și a celei de nuanțare și particularizare a textului final raportat la limba/ cultura-țintă. Cu alte cuvinte, localizarea presupune „extinderea” limitelor activității de traducere ca atare și vizează plasarea și adaptarea într-un anumit context cultural, într-o anumită limbă-țintă, a textului produs în limba-sursă [16, 17].

Dacă tratăm traducerea în contextul general al interacțiunii sociale, atunci ar trebui să amintim de așa-numita industrie lingvistică, apărută în urma dezvoltării cooperării internaționale extinse din ultimele decenii (e.g., <https://www.thelanguageindustry.eu/ro/dialect/85-over-de-taalsector/3504-een-stage-bij-the-language-industry>). Această activitate ar cuprinde câteva etape:

1) crearea unei versiuni preliminare a textului (în limba originală), care va fi utilizată în comunicarea interculturală, etapă care ar corespunde globalizării lingvistice;

2) crearea documentației speciale, textul fiind pregătit pentru traducere în diferite limbi, având stabilite restricții asupra variației lexicale și gramaticale (internaționalizarea);

3) prelucrarea conținutului documentației (indexare, structurare, găsirea cuvintelor-cheie, software, regăsirea informațiilor etc.); se creează în principal un metatext însoțitor;

4) prelucrarea terminologiei (standardizare, unificare), sinonimia și ambiguitatea din domeniul terminologiei sunt eliminate;

5) localizare (inclusiv traducere) – această etapă prezintă un interes deosebit pentru examinarea teoretică: textul este localizat și se poate localiza atât textul în limba-sursă – pentru funcționarea într-un lingotop diferit, cât și textul în limba-țintă, adică poate fi localizat și textul tradus;

6) publicare (inclusiv pe „hârtie” tradițională, dar și ca produse electronice); la această etapă se folosește versiunea finală, localizată a textului, care va fi disponibilă direct reprezentanților limbii și culturii corespunzătoare [18]).

Totodată, de subliniat că în cadrul restrâns al teoriei traducerii localizarea este văzută ca o tehnică ce se orientează către receptorul de text în limba-țintă și presupune adaptarea textului la necesitățile lui comunicative și de consumator al informației [18, 19]. În acest sens, localizarea este percepută ca aspect inerent și obligatoriu al procesului de traducere și prelucrare contextuală (inclusiv culturală) și pragmatică a textului destinat receptorului de o anumită limbă. Astfel interpretată, localizarea relaționează cu transcreația, transadaptarea și transculturația care converg către noțiunea generală de traducere realizată cu un diferit grad de adaptare culturală și pragmatică [19]. Faptul pune în discuție fenomenul traducerii ca atare și îi demonstrează multiaspectualitatea, la fel ca și noile lui abordări legate de comunicarea practică realizată în contextul schimbului de informații între vorbitorii de limbi diferite.

Se poate considera că atunci când transformările traducționale afectează fragmente specifice ale textului, localizarea este o procedură generală de traducere, un fel de strategie care determină aspectul textului în ansamblu. De exemplu, o traducere în engleză se poate face fie cu o localizare pentru limbajul britanic sau american, fie fără localizare, cu accent pe engleza internațională „medie”, utilizată, de exemplu, în practica diplomatică și de afaceri internațională.

Recunoscând că localizarea reprezintă și o strategie de transformare a textului, putem accepta explicația traducerii dată de Hans Vermeer în cadrul teoriei scopos-ului: „Traducerea nu este recodificarea de cuvinte și propoziții ale unei limbi prin intermediul alteia, dar o formă complexă de activitate, prin care informațiile despre text (material lingvistic original) sunt comunicate într-o situație nouă și în alte condiții funcționale, culturale și lingvistice, cu conservarea maximă a parametrilor lingvistici” [20].

Astfel, așa cum existența diferitor stiluri funcționale nu neagă unitatea limbii, tot așa diferite tipuri de traducere reprezintă cazuri particulare de realizare a legităților generale ale limbii care stau la baza comunicării interculturale [21, p.27-28].

Rezumând ideile expuse mai sus, putem afirma că traducerea, ca activitate de gândire exteriorizată în vorbire a traducătorului, este orientată spre crearea textului în limba-țintă care să redea conținutul și caracteristicile formale ale textului inițial, produs în limba-sursă, în măsura cerută de situația de comunicare, asigurând activitatea obiectuală de succes a inițiatorului și/ sau receptorului de traducere/ produs al traducerii. Traducerea este o activitate multiaspectuală care cere de la traducător soluționarea unui întreg complex de probleme și sarcini, inclusiv a celei privind livrarea unui produs al traducerii care să răspundă așteptărilor consumatorului de traducere. Localizarea, ca formă a traducerii, presupune grija și atenția pentru aspectele pe care le impune comunicarea interculturală și contextul situațional al producerii actului de traducere.

Dacă ne referim la posibilitățile de aplicare a localizării în procesul de traducere a abrevierilor utilizate în textul dreptului comunitar, putem face referință la câteva situații de ordin general.

1. Traducerea abrevierilor textului comunitar se va axa primordial pe principiul fidelității traducerii. Or, textul juridic, fiind unul restrictiv și foarte exigent în ce privește posibilele modalități de interpretare a conținutului său, cere ca expresiile și transferul de informații să fie explicite, asigurând corectitudinea și conformitatea exactă a conținuturilor textelor în limbile-sursă și țintă. În acest sens, de exemplu, IATE recomandă codificarea informației conform algoritmului propus de fișiere TBX după cum urmează:

<termNote type="termType">fullForm</termNote> (<https://iate.europa.eu/fields-explained>)

2. Dacă pentru utilizarea simbolurilor chimice, matematice, a formulelor și altor expresii științifice se recomandă scrierea lor preferențial conform standardelor internaționale, atunci pentru sigle, acronime, trunchieri, contractii și alte tipuri de abrevieri se recomandă scrierea lor conform limbii-sursă, respectând regulile de punctuație care se aplică acesteia. Astfel, conceptual, prezentarea abrevierilor conform cerințelor IATE se realizează în conformitate cu schema general acceptată.

3. Urmând principiul funcționalității traducerii, pentru expresiile care nu pot avea echivalente exacte în limbile-sursă și țintă, se recomandă utilizarea standardelor de echivalență lingvistică, socială și culturală. De exemplu, pentru unitățile frazeologice, care ar fi dificil să fie numite termeni, dar au o traducere standardizată, încetățenită în limbă, se recomandă utilizarea aceleiași interpretări și traduceri în toate textele aparținând domeniului dreptului comunitar, la fel ca și numele comune, scurte ale unei activități, instituții, țări, formule de adresare pentru diferite funcții sau titluri deținute de persoane etc. De exemplu, numele scurt al țării noastre, Republica Moldova, în baza de date a vocabularului Uniunii Europene este propus în traducere localizată, conformă tradițiilor stabilite în diferite țări membre ale UE.

4. Traducerea abrevirilor în textul juridic comunitar, respectând principiul comunicării multilingve și al nonomogenității sistemelor de drept caracteristice pentru statele membre ale Uniunii Europene, va accepta libertatea relativă de creativitate a traducătorului, care se va axa neapărat pe dictonul exprimat de Dennis Tallon „La traduction doit toujours avoir presentes a l'esprit les regles d'interpretation du pays vers lequel il traduit” [22, p.341], afirmație care descrie într-o formă concisă și reușită cerința de localizare a traducerii.

Traducerea abrevierilor și, în special, a siglelor și acronimelor, dezvăluie anumite particularități de limbă care suscită interesul specialiștilor în domeniu și al lingviștilor în general. Abrevierile și-au obținut „reputația” de unul dintre cele mai dificile elemente pentru înțelegerea și traducerea textelor specializate. Înțelegerea absolută a unităților lexicale abreviate este posibilă numai în cazul în care se cunoaște domeniul din care face parte textul vizat. În mod similar, este ușor de tradus dacă știm în prealabil semnificația acestor abrevieri. Inițierea traducătorului în legile și principiile de formare a abrevierilor facilitează, în esență, problemele de înțelegere și de traducere, inclusiv localizare, a acestora [9, p.314-315].

Decodarea propriu-zisă a abrevierilor nu reprezintă o dificultate pentru traducător atunci când se au în vedere cele mai multe abrevieri morfologice, general utilizabile, care sunt suficient de cunoscute și, respectiv, clare, precum și cele mai multe acronime și sigle (UNESCO, SIDA, DELF). Dificultatea de traducere a acestor unități de limbă nu este legată de aspectul semantic: chiar dacă se știe sensul siglei sau al acronimului, nu este întotdeauna ușor a se alege corespondentul lor, fie că e vorba de un echivalent, fie de un sinonim „interlingual”.

Abrevierea ca rezultat este considerată de specialiști drept un singur cuvânt și de aceea, conform regulii generale, ar trebui supusă normelor de traducere a unităților lexicale, la a căror bază se găsesc echivalentele semantice pentru unitățile corelative ale celor două limbi. Afinitatea abrevierilor cu termenii, adică absența conotației în câmpul lor lexical, încă o dată pune în prim-plan necesitatea transferului părții semantice a abrevierilor. În formă schematică, procesul poate fi considerat în ipostazele după cum urmează:

Abrevierea din limba-sursă:

a) se traduce – conținutul său este transmis prin procedeele corespunzătoare în limba-țintă, fapt ce se realizează prin echivalență, corespundere; sau

b) este transferată în textul din limba-țintă păstrându-i-se parțial sau total forma, și atunci putem vorbi despre fenomene ca împrumut, transcriere, transliterare, adaptare.

Dat fiind că abrevierea reprezintă un cuvânt special care diferă de celelalte, or, tot așa cum semnul stenografic constituie reprezentantul, înlocuitorul cuvântului real, la fel și abrevierea reprezintă o altă unitate ce poate conține în sine unitatea inițială formată din fragmentele ei. În special, acest aspect important al „bi-unității” (din fr.«bi-unité») abrevierilor (formă abreviată și formă întregă) dublează posibilitatea transferului său în limba-țintă [9, p.315].

În cazul abrevierilor, termenul „decodare” se folosește adesea cu sensul de: 1) proces de identificare a corelației (forma întregă); 2) corelatul însuși.

Semnificația abrevierii nu coincide întotdeauna cu semnificația corelatului. De aceea, „decodarea” nu înseamnă doar identificarea corelației, dar și determinarea semnificației abrevierii în cauză într-un anumit context pragmatic.

În ceea ce privește traducerea abrevierilor și dificultatea decodificării, traducătorul trebuie să fie extrem de atent. Pentru decodarea adecvată și corectă a abrevierilor, el trebuie să-și aplice competențele lingvistice, de transfer și tehnice. Acestea sunt abilitățile de bază ale unui traducător care procesează documente ce conțin multe abrevieri, sigle și acronime, cum ar fi cele aparținând textului juridic comunitar. În acest caz, competențele tehnice și transferul domină competența lingvistică, pentru că deseori nu este suficient să se știe cum se traduce abrevierea (traducerea literară este insuficientă). Traducătorul trebuie să dețină instrumente informatice, lingvistice auxiliare traducerii, pentru a vedea, pentru a afla dacă această abreviere are sau nu un

echivalent în limba-țintă, dacă ea păstrează sau nu forma originală, dacă în limba-țintă se creează sau nu o altă abreviere. Doar având aceste abilități el poate realiza transferul abrevierilor dintr-o limbă în alta.

Referințe:

- LADMIRAL, J.R. *Traduire: theoreme puor la traduction*. Paris: Gallimard, 1994. ISSN 0339-8560
- MOUNIN, G. *La linguistique du XXIème siècle*. Paris: PUF, 1972. 252 p.
- CARY, E., BALLARD, M. *Comment faut-il traduire?* 2ème éd., Lille: Presses universitaires de Lille, 1985. 94 p.
- FRÂNCU, C. *Curs de lingvistică generală*. Iași: Universitatea A.I.I. Cuza, 1979. 264 p.
- FROELIGER, N. Le facteur local coome levier d'une traductologie pragmatique. In: *Meta: journal des traducteurs / Meta: Translators' Journal*, 2010, vol.55, no.4, p.642-660.
- Quelle formation pour le traducteur de l'an 2000?* Actes du Colloque International tenu à l'ESIT les 6, 7 et 8 juin 1996 (1998).
- HERBULOT, F. La formation des traducteurs pour l'Europe d'aujourd'hui et de demain. In: *Europe et traduction*. Textes réunis par M. Ballard. Paris: Artois Presses Université, Les presses de l'Université d'Ottawa, 1998, p.371-381.
- GÉMAR, J.-Cl. Traduire le texte pragmatique. Texte juridique, culture et traduction. In: *Le facteur culturel dans la traduction des textes pragmatiques*. Les Cahiers de l'ILCEA 11, Grenoble, Université Stendhal, 2001.
- ВЛАХОВ, С., ФЛЮРИН, С. *Непереводимое в переводе*. Москва: Международные отношения, 1980. 340 с.
- НОМЕТКОВСКИ, L. *Taxonomia paradigmatică și sintagmatică în terminologia dreptului comunitar: Conceptul bazei de date terminologice*. Chișinău: ULIM, 2012. 198 p. ISBN: 978-9975-101-78 Disponibil: <http://ulim.md/digilib/assets/files/Filologie/monografie%20hometkovski%20.pdf> [Accesat: 12.12.2021]
- GÉMAR, J.-Cl. Les enjeux de la traduction juridique, principes et nuances. In: *Traduction de textes juridiques: problèmes et méthodes*. Equivalences 98, Séminaire ASTTI du 25.9.1998.
- O'HAGAN, M. *Game Localization. Translating for the Global Digital Entertainment Industry*. John Benjamins Publishing Company, 2013. 374 p.
- BERNAL-MERINO, A.A. Translation and Localisation. In: *Video Games: Making Entertainment Software Global*. N.Y., London: Routledge, 2015.
- SINGH, N. *Localization Strategies for Global E-Business*. N.Y.: Cambridge University Press, 2012.
- ESSERLINK, B.A. *Practical Guide to Localization*. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2000.
- ДАНЧЕВСКАЯ, О. *Языковая локализация*, 2019, №17, с.50-56. Disponibil: https://www.academia.edu/41079161/%D0%AF%D0%B7%D1%8B%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%8F_%D0%BB%D0%BE%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%8F?email_work_card=thumbnail [Accesat: 22.03.2022].
- ЧИСТОВА, Е.В. *Теоретический статус межъязыковой локализации как особого вида переводческой деятельности. Культура и текст*. Алтайский государственный педагогический университет, Барнаул, 2020, №3(42). Disponibil: <https://journal-altspu.ru/wp-content/uploads/2020/08/161-175.pdf> [Accesat: 22.03.2022].
- АЛЕКСАНДРОВА, Е.М., БЕРЕНДЯЕВ, М.В., ВАСИЛЬЕВА, К.А. и др. *Перевод и локализация: опыт разработки профессионального стандарта*. Сибирский федеральный университет, Институт филологии и языковой коммуникации. Красноярск, 2019. 140 с.
- SDOVNIKOV, V.V. Translation vs Localization: What's the Difference? In: *Журнал Сибирского федерального университета*. Серия: Гуманитарные науки, том.11, 2018, №9, с.1487-1498. Disponibil: <https://kpfu.ru/portal/docs/F1770079829/18.Sdobnikov.pdf> [Accesat: 22.03.2022]
- VERMEER, H.J. A skopos theory of translation (Some arguments for and against). Reihe Wissenschaft 1. Heidelberg: TextconText, 1996. Rezension von Christine Pagnouille in Perspectives. In: *Studies in Translatology*, 2000, no.8:1, p.73-78.
- КОМИССАРОВ, В.Н. *Лингвистика перевода*. Москва: Книжный дом «Либриком», 2019. 176 с.
- TALLON, D. *Francais juridique et science du droit: quelques observations*, sous la direction de G.Snow et J.Vanderlinen. Bruxelles: Brillant, 1996.

Date despre autor:

Victoria POPA, doctorandă, Școala Doctorală Științe Umanistice, Universitatea de Stat din Moldova; lector universitar, Facultatea de Litere, USM.

E-mail: popa.viktoria@gmail.com

ORCID: 0000-0003-2919-0680

Prezentat la 25.03.2022